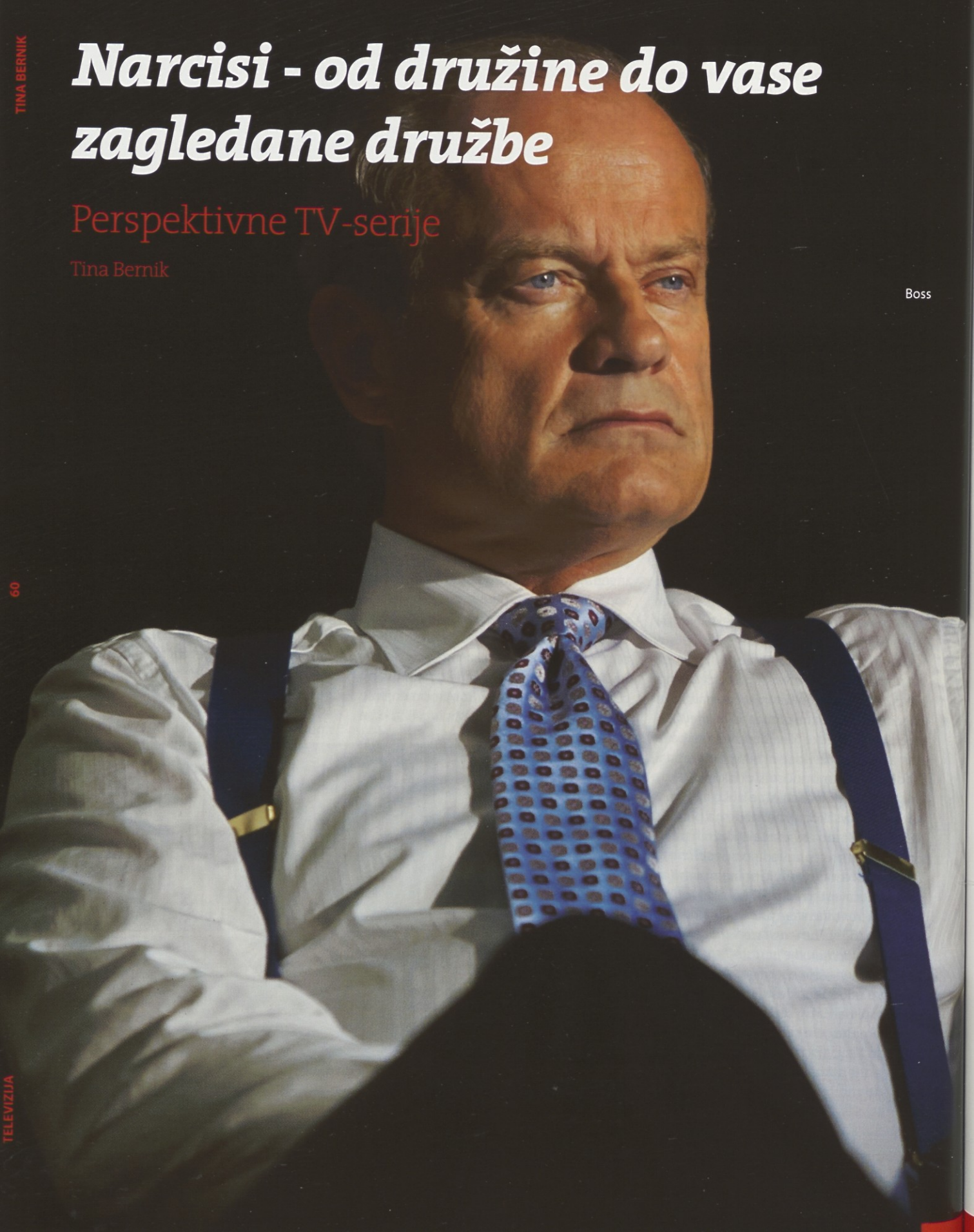

Narcisi - od družine do vase zagledane družbe

Perspektivne TV-serije

Tina Bernik

Boss

Pod drobnogled smo vzeli nekaj novejših televizijskih produkcij, od katerih so kot omembe vredne poleg *Domovine* (Homeland, 2011–), o kateri bomo podrobneje pisali v naslednjem *Ekranu*, na situ ostale še izvirna in pogumna *Ameriška grozljivka* (American Horror Story, 2011–), igralsko in režijsko dodelana politična drama *Boss* (2011–), današnjemu času na kožo pisana črna komedija *Hiša laži* (House of Lies, 2011–) in politični mokumentarec s pridihom britanske satire *Podpredsednica* (Veep, 2012–).

Podpredsednica

(Veep, 2012–)

V 90. letih prejšnjega stoletja smo imeli *Seinfelda* (Seinfeld, 1989–1998), v novem tisočletju pa množico večinoma uspešnih ter bolj ali manj kulturnih mokumentarcev in njim podobnih komedij, kot so *Nikar tako živahno* (Curb Your Enthusiasm, 2000–), *Pisarna* (The Office, 2005–), *Odbita rodbina* (Arrested Development, 2003–2006) in *Sodobna družina* (Modern Family, 2009–). V letu 2012 poskuša televizijska mreža HBO iztisniti od vsakega nekaj s serijo *Podpredsednica*, v kateri je glavno vlogo namenila Julii Louis-Dreyfus, ki kot republikanska podpredsednica oziroma ženska s pomembnim nazivom, a z nepomembnimi nalogami, s kakršnimi ima izkušnje že iz *Seinfelda*, ne razočara. Kot narcisoidna, zmerno omejena in vsebinsko prazna Selina Meyer, fiktivna prezentacija resnične guvernerke Aljaske Sarah Palin, v kateri bi se oziroma se je v skečih že zlahka znašla igralka Tina Fey, se Julia Louis-Dreyfus namesto problemov, ki pestijo državo in svet, ob spodbudi spremljevalne ekipe, sestavljene iz strokovnjakov za medije in asistentov, ukvarja s podobnimi težavami, kakršne so pestile vse druge seinfeldovske televizijske ekipe. Glavni in stranski liki, čeprav ne gre več za navadne državljane, ampak politično elito, kažejo banalnosti vsakdanjika na vrhu družbe, ki ni nič manj banalen od drugih, zato lahko protagonisti na primer skozi celotno epizodo problematizirajo samo o tem,

kakšen okus jogurta bo pred predstavniki medijev jedla podpredsednica ZDA in kakšno pasmo psa bo kupila hčerki, medtem ko pomembnejše stvari stojijo v prostem teku in čakajo na boljši jutri. Podoba šteje, v primeru *Podpredsednice* pa je, kot sporoča serija, videz, ki največkrat vara, vse, medtem ko besede, čeprav jih je nadpovprečno veliko, pravzaprav ne povedo ničesar. Ob vsem omenjenem ter ob nepotrebnih paniki in hitenju glavnih akterjev, stalnici serije, ni presenečenje, da je komedijo za HBO ustvaril Armando Iannucci, britanski režiser in scenarist, ki je zakrivil enega od boljših britanskih filmov zadnjih let, *Biti obveščen* (In

the Loop, 2009), od koder prihaja v *Podpredsednico* kot asistentka tudi nekdanja otroška zvezda Anna Chlumsky. Satirična komedija *Biti obveščen*, v kateri so predstavniki Bele hiše na eni strani in spin doktorji Downing Streeta na drugi iz malih nesporazumov producirali velike probleme, ko je mednje priletel sprva nepomemben esej o orožju za množično uničenje, je bila enostavno predobra, da bi se končala, zato se po svoje, a žal tudi z manjšo intenzivnostjo in manjšo mero iskrivih dialogov nadaljuje v *Podpredsednici* oziroma Washingtonu, kjer malih težav nikoli ni konec, velike pa sploh ne pridejo na vrsto.

Podpredsednica

Hiša laži

Hiša laži

(House of Lies, 2011)

Medtem ko ustvarjalci *Podpredsednice* gledalce učijo o oblikovanju podobe ter o osnovah komuniciranja vladajoče elite z mediji in javnostjo, *Hiša laži* s svetovalcem uprave oziroma strokovnjakom za krizni menedžment Martyjem Kaanom (Don Cheadle) na čelu meni, da je čas, da se poučimo o pravih laganja in izkrivljanju javne podobe oziroma o prodajanju prazne vsebine in takšnem in drugačnem prevračanju resnice v svetu kapitalizma oziroma menedžmenta. Tako nekako kot nas o različnih plasteh in panogah kapitalizma na primer ozaveščajo glavni junaki filmov režiserja in scenarista Jasona Reitmana, ki nas ob črnohumornem pristopu po svoje nagovarjajo, da je kapitalizem kul, čeprav je poanta sicer ravno nasprotna. Reitmanovi antijunaki, kot sta na primer svetovalec za odpuščanje (George Clooney) ali lobist za kajenje (Aaron Eckhart), svoje dileme, ki se pojavijo, ko kot orodje v rokah kapitalistov ugotovijo, da bodo na koncu ostali sami, odpravijo z zamahom ene roke in nas z drugo ob dovolj veliki meri simpatičnosti prepričujejo, da je to, kar počnejo, njihova naloga in nekaj, kar bi si morali želeli tudi sami. Bistvenih težav s svojo samopodobo in vrednostnim sistemom nima niti karizmatični Marty. Narcisoidni, egoistični ter s seksom in z videzom okupirani svetovalec, ki kljub temu da gre za črno komedijo, občasno spomni na *Ameriškega psiha* (American Psycho, 2000, Marry Harron), s svojimi pomočniki, med katerimi se najbolje znajde Kristen Bell kot Jeannie Van Der Hooven, prodaja laži za

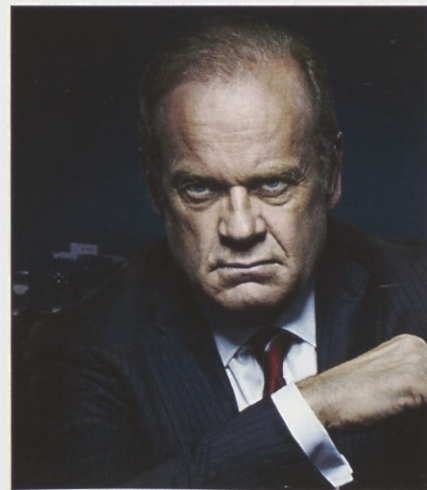
stranke in bližnje, svoj pravi obraz pa skriva tudi pred samim sabo, dokler ga za trenutek ne opazi v ogledalu, a potem prav tako hitro pozabi. Ker je za like v seriji podoba vse, kar je pomembno, videz in zagledanost vase nista zanemarljiva niti v seriji kot celoti. Scenarist Matthew Carnahan, ki je prej ponujal laži v dokaj neuspešni seriji *Tabloid* (Dirt, 2007–2008), v kateri je resnične in umetno ustvarjene podobe prodajala urednica tabloida, ki jo je igrala Courteney Cox, od gledalcev tokrat zahteva nekoliko več. Na intelektualni ravni bodo misli prevtrile v kapitalistične reke zapakirane izjave v jeziku dolarjev govorečega Martyja, ki gledalcem v prvi osebi sporoča krute resnice kapitalizma, likom v seriji pa prijetne laži. Na moralni ravni pa dejanja akterjev, ki gredo dlje, kot bi si lahko zamislili sami, saj zanje, predvsem pa za glavnega junaka, ni sveto praktično nič razen njihovega ega. Tako in drugače eksplicitna ter enako simpatična kot nesimpatična serija, ki je ogleda vredna že zaradi Cheadla.

Boss

(2012–)

Boss je na Starz, televizijo, ki se s serijami, kot sta *Spartak* (Spartacus, 2010–) in *Magic City* (2012–), počasi prebija v ospredje, vstopil skozi velika vrata. Da ne bo šlo za muho enodnevnico, je kljub televizijskemu začetniku Farhadu Safinii, ki se je kalil kot scenarist *Apokalipta* (Apocalypto, 2006, Mel Gibson), že pred začetkom nakazovalo ime Gus Van Sant, ki se je pod dramo podpisal kot producent in za uspešno splavitev prve

sezone režiral tudi njen prvi del. Vizualno dodelana epizoda *Listen* z izvirno uvodno špico, ki se je zivala s prizori mesta Chicago, v katerem se zgodba odvija, ter z bližnjimi posnetki glavnih akterjev, ki smo jim lahko pogledali globoko v oči (in to dobesedno), je bila samo začetek. Če smo v prvem delu zgolj posumili, da se sodobna shakespearjanska tragedija ob odlični igralski zasedbi lahko razvije v eno od serij leta, nam je ob naslednjih epizodah postalo jasno, da lahko postane ena od serij desetletja. Kelsey Grammer, znan predvsem po komični seriji *Frasier* (Frasier, 1993–2004), v kateri je igral zapetega in snobovskega psihiatra, je v *Bossu* tako rekoč nepremagljiv, konkurenco na televiziji pa mu v tem trenutku dela zgolj Bryan Cranston iz serije *Kriva pota* (Breaking Bad, 2008–). Grammer v vlogi čikaškega župana Toma Kanea prepričljivo seva slo po moči, za katero je pripravljen iti prek trupel, izdajati najbližje in poteptati v nič vsakogar, ki bi se mu lahko postavil po robu, ter absolutni egoizem, ki se začne krhati šele ob novici, da je neozdravljivo bolan. Ob bližini smrti se kot človek, ki je mislil, da ima vse ter da je nepremagljiv, če ne celo neumrljiv, začne ozirati na svoje življenje ter tehtati dobre, predvsem pa slabe stvari, ki jih je ali jih šele bo pustil za sabo, a si obenem ne more pomagati, da napak, ki si jih prevaja kot sredstva za dosego cilja, ne bi ponavljal. *Boss*, v katerem po zakonitostih tragedije nože v hrbet vedno zabadajo tisti, s katerimi glavni junaki jedo za isto mizo, sicer ni samo osebna drama človeka, ki mu grozi padec z vrha, in drama družine, ki je družinske vrednote, še preden

Boss

Ameriška grozljivka

je bila družina, zamenjala za pravila politike, temveč tudi drama, ki predstavlja pravila lokalne politike, tako kot je to za politiko na državni ravni počelo *Zahodno krilo* (The West Wing, 1999–2006). A tu se vzporednice med serijama končajo. Medtem ko je bilo *Zahodno krilo*, če potegnemo črto, moralno sprejemljivo, idealistično in bolj kot ne fiktivno, *Boss* z etično spornimi metodami in s pesimistično noto deluje precej bolj realistično in bi bil za politične drame lahko to, kar je za policiste naredila serija *Ščit* (Shield, 2002–2008) in kar je za droge naredila *Skrivna naveza* (The Wire, 2002–2008).

Ameriška grozljivka

(American Horror Story, 2011-)

Če bi želeli naštet, koliko žanrov zajema najnovejša serija televizije FX *Ameriška grozljivka*, v kateri se v istem trenutku lahko mešajo groza, strah in smeh, pravzaprav ne bi vedeli, kje začeti. In če bi želeli na en mah omeniti vse teme in zgodbe, ki jih je nadaljevanka po scenariju in v produkciji avtorjev televizijskega muzikala *Glee* (2009–) Ryana Murphyja in Brada Falchuka nani-

zala in prepletla med seboj v prvi sezoni, na hitro verjetno ne bi zmogli opozoriti na čisto vse. Medtem ko je hiša, v kateri straši, ogrodje serije, ki se ne bo spreminjalo, so njeni aktualni in pretekli stanovalci, ki jih ni malo, njena vsebina, ki se bo v prihodnosti po doslej vidnem razvijala do pekla in naprej. Prva sezona je kot predjed postregla s tričlansko družino z narcisoidnim psihiatrom (Dylan McDermott), nosečo ženo (Connie Britton) in odsotno pubertetniško hčerko (Taissa Farmiga), ki so s seboj v predmestje prinesli tipične in manj tipične družinske drame, od varanja, poblaznele ljubice (Kate Mara), zakonskih prepirov in osebnih travm do seksa z neznancem v črnem lateksu, samopoškodb in različnih psihoz. Ker to za serijo, s katero si je FX pogumno zadal, da bo vsaj tako šokanten, da ne bo primeren za mlajše od 17 let, še ni bilo dovolj, pa so scenaristi za nameček dodali »danes seksi mlado in jutri zapeto staro« gospodinjsko pomočnico (Frances Conroy, Alexandra Breckenridge) ter sosede. Med njimi svoje grehe in travme prebavljajo zapita južnjaška mama (Jessica Lange), njen problematični »pogovoritise morava okevinu« sin (Evan

Peters), duševno prizadeta hčerka (Jamie Brewer) in napol ožgani in osamljeni bivši mož (Denis O'Hare). Vsi poleg osebnega neuspeha utelešajo še marsikatero druge strahove sodobne ameriške družbe. Če so posebni že živeči, med katerimi so ravno tako kot liki zanimivi tudi posamezni igralci z Jessico Lange in s Connie Britton na čelu, so še bolj intrigantni neživi oziroma tisti, ki so se na večno bivanje v hiši obsodili v trenutku, ko so v njej umrli. Živeči prebivalci vile se morajo poleg svojih dram otepati tudi vztrajnih mrtvih sstanovalcev, ti pa svojo grozljivko živijo že s tem, da »živijo«. *Ameriška grozljivka* kot učenka stare horror šole zakletih hiš, duhov, mučenj, perverznosti, samomorov, umorov in maščevanj ter kot predstavnica obdobja, v katerem je znova oživela ljubezen do vampirjev in zombijev, ne izpolnjuje samo pogojev za dobro ameriško grozljivko, kakršnih smo vajeni od grozljivih televizijskih klasik od *Avtoštoparja* (The Hitchhiker, 1983–91) dalje, ampak v epizode vnaša tudi črni humor in sodobne probleme, ki iz navadne družinske drame delajo nenavadno grozljivko, iz nenavadne grozljivke pa navadno družinsko dramo.